

Уерэхтээын чопчу дьайымалын технологическай картата

Тиэмэтэ: «Кулунчукка кемелеуеххэ»

Иитээччи: Павлова Елена Прокопьевна

Белех: Бэлэмнэнии белех.

Ытыллар кунэ-дьыла: 18.03.2026с.

Керунэ: Интегрированной (тылы сайыннары уонна грамотаҕа уерэтии).

Тиэмэтэ: “Кулунчукка кемелеуеххэ”.

Сыала: -: Оонньуу комотунэн дорҕоону арааран истэргэ салбыы уерэтии, дорҕоону ырытар дьобуру сайыннары;

Тыл саппаабын байытыы, артикуляционной эрчиллиилэри оҕолор сопко онороллорун ситиһии.

Соруктара: Тыл саппаабын байытыы, артикуляционной эрчиллиилэри оҕолор сопко онороллорун ситиһии.

Соруктара:

-Уерэтэр: Абаҕас уонна бутэй дорҕооннору арааран истэр, тылы дорҕооннорунан ырытар уеруйэҕи салбыы чинэтии.

-Фонематическай истиини, болҕомтону, ейу-санааы сайыннарыы.

-Иитэр: Тереебут тылга интэриэһи иитии, бэйэ-бэйэҕэ кемелеууҕэ, тумсууҕэ уерэтии.

-Оҕо инники ылбыт билиитин чинэтии.

Уобаластар дьуерэиилэрэ: Тылы сайыннарыы, грамотаҕа үөрэтии.

Туттуллар тэрил: Экран, сырыы картата,книгэ, сыщиктар эмблемалара,кыбыл, куех карточкалар, ойуулар,магнитнай дуоска, кукурузнай конструктор, ойуулар,кубик, фишкалар, мэдээллэр.

Дьайым ал тутула	Оҕоҕо уеруйэҕи, сатабылы инэри(олохсут уу)	Иитээччи дьайымала	Оҕо дьайымала	Туттуллар тэрил	Бире мэтэ
Кирири чааба	Бэйэ-бэйэҕэ, дьонно-сэргэҕэ убаастабылы уонна аыныгас сыыанна иитии. Дорооболоуу	-Утуе кунунэн оҕолор. Тыл эрчиллиитэ:«Кул, уор» - уос мичээрдиир, онтон чорбойор.«Хачыал»: уос мичээрдиир, тылгын уоьэ аллараа хамсатабын. «Кулунчук»: тыл тобото таналайы таарыйа таарыйа талларҕатар. Ааны тонсуйаллар. Хомойбут кулунчук киирэр. Кулунчук: Дорооболорун, оҕолор.	Крутка тураллар, мичээрдэһии. Тыл эрчиликтин оҕор онороллор. Оҕолор дорооболоһоллор.		2мин.

		<p>Иитээччи: Доробо, Биьихэ ким ыалдытыы кэллэ о5олоор?</p> <p>-Иитээччи: эн то5о хомойдун? Кулунчук: Дороболорун о5олор, мин быйыл оскуола5а кириэхтээхпин, ол иьин ийэм миэхэ букваларгын уерэт диэн кинигэ ылан биэрбитэ. Ол кинигэбин табаарыстарбар кердере баран истэхпинэ, куустээх тыал туьэн, сорох букваларбын илдэ барбыт.Араас сирдэринэн кистээн кэбиспит. Куустээх тыал ханна кистээбитин билбэппин (ытыыр), о5олор миэхэ кемельеуеххут дуо?</p> <p>Иитээччи: О5олор, кулунчукка кемельебут дуо? Кулунчукка хайдах кемельебут? Тугу кынабытый? Биьихэ сьуал сыщиктар хамаандалара наада буолла.</p>	<p>Кулунчук (Тооку)</p> <p>О5олор эппиэттэрэ.</p>		
--	--	---	---	--	--

Сурун чааба	<p>1 сорудах. “Аптаах меееччук”</p> <p>2.сорудах “Дорбоону чиннээччилэр”</p>	<p>Кулунчук: Оччобуна михэ кемелеер буоллаахытына миэхэ аптаах меееччук баар. Мантан уочарытынан биирдии сээкэйи табаарабыт уонна тугу табаарбыппытын ойуулаан кэпсиит. (Сээкэй аатын,енун, формата, размера, туохха тутууларын, туохтан онобуллубутун). Сеп, маладьыастар.</p> <p>Иитээчи: Кулунчук биьиэхэ туохха наадалаах танаабы, сээкэйи адалбытыт? Маны туох идэлээх дьон кэтэрий? Оболор эдэр сыщиктар хамаандаларыгар киирэбит дуо?</p> <p>Оччобо мин сыщик буоллум, эьиги миэхэ кемелеееччу буолабыт.Мин эьихэ кыра сыщиктар эмблемаларын кэтэрдим.</p> <p>Планшетка картаны керен айанныахпыт. Биьиэхэ онно Тооку кулунчук кемелеуебэ.</p> <p>Кулунчук куустээх тыал ханан коппутун ыйан кордорон биэрээр. Оболор, биьигини билигин интэриэьинэй айан куутэр. Айан суола уустук, ол иьин билигин эьиги бары сытыы кулгаах уонна сытыы харах буолабыт.</p> <p>Иитээччи: Кулунчук, куустээх тыал ханан коппутун ыйан кордорон биэрээр.</p> <p>Иитээччи: бу картаба ойуур кестер эбит онно барыахайын. Бу “Чуумпу ойуур” диэн ааттаах сиргэ кэллибит,манна куустээх тыал дорбооннору кетуппут. :- Оболор дорбоон диэн тугуй? Бу ханнык дорбоон бэлиэтэй? Мин тыллары этэбин, эьиги тыл маннайгы дорбоонун истэн этиэхтээхит. Ескетун тыл аьабас дорбоонтон сабаланар буоллабына – кьыыл карточканы кердеребут, ескетун тыл бутэй дорбоонтон</p>	<p>Оболор кэпсииллэр</p> <p>оболор эппиэттэрэ</p> <p>Дорбоону биьиги истэбит уонна санарабыт).Аьабас дорбоон, бутэй дорбоон, уьун аьабас дорбоон бэлиэтэ. “А” –аьабас дорбоон, “УУ”-уьун аьабас</p>	<p>Меееччук. Лупа, шляпа,каранд аш, блокнот, плащ. Эмблема кэтэрдии.</p> <p>(Планшеты холбоон картаны керуу, ханна барарбытын быьаарыы). Экранны ойуур кестер. Кьыыл, куех фишкалар.</p> <p>Картаба арыы ойуута.</p> <p>Куар кодтаах кумаахы, планшет</p>	25 мин
-------------	--	--	---	---	--------

	<p>3 соруудах. “Суьуехтэр суолларынан”</p> <p>Физминутка</p> <p>4 соруудах “Сурук дыбарыаа”</p>	<p>сабаланар буоллабына – куех карточканы кердеребут. (Ат, уус, ус, ийэ, мас, саха, бэс).</p> <p>Картаба “арыы ойуута”.</p> <p>Иитээччи: Картабытын керуеххэин, ханна барарбытын быьаарыаххайын. Оболор туох кестеруй картаба (оболор эппиэттэрэ) Арыы уу ортотугар турар эбит, ууга тугунан айанныахха себуй? (оболор эппиэттэрэ). Маладьыастар, сепке эттигит, биьиги билигин тыынан барыахпыт. Олордубут уонна тыыбытын эрдэн айанныаххайын.</p> <p>Иитээччи:- Бу арыыга олорор дьоннор тыллары суруйа сатаабыттар, ол эрэн куустээх тыал туьэн, тыллар бысталанан хаалбыттар. Мин эьиэхэ хартыыналары биир-биир кердеребун.Кимиэхэ ханнык тыл тубэспитин суьуеххэ арааран санарабыт. (кердеребун, оболор тылы суьуеххэ арааран ытыс таьыналлар).</p> <p>Кун- хас суьуехтээьий? (1 суьуехтээх)</p> <p>Уу(1 суьуехтээх)</p> <p>Кумах (2 суьуехтээх)</p> <p>Хайа (2 суьуехтээх)</p> <p>Попугай (3 суьуехтээх)</p> <p>Оболор,сынньана таарыйа Кулунчугу кытта ункуулуоххэин (бэйэтэ ынырар).</p> <p>Картабытын керуеххэин. Картабытыгар туох ойууламмытый? (Дыбарыас)</p> <p>Иитээччи: Дыбарыаска тийэн кэллибит Керун эрэ оболор, миэхэ кубик баар, бу мээнэ кубик буолбатах, манна араас ойуулар бааллар.</p> <p>Уочаратынан кубигы бырабабыт уонна туох</p>	<p>дорбоон,”У”- аьабас дорбоон, “И”_ аьабас дорбоон,”М”- бутэй дорбоон,”С”-бутэй,”Б”-бу тэй дорбоон. Уу ортотугар турар остров. Лодканын, тыынан, катерынан. 1суьуехтээх 1суьуехтээх 2суьуехтээх 2суьуехтээх3суьуехтээх</p> <p>Ус К-бутэй дорбоон, куех фишканан бэлиэтэнэр. Э-дорбоон иьиллэр , кини аьабас дорбоон, кыбыл фишканан бэлиэтэнэ</p> <p>Билэбит. А,Б,В, И. Уонна да атын. Кулунчук. Тооку</p>	<p>Фишки, кубик, кинигэ уруьуйдаах кумаахы.</p> <p>Планшет. Экранна хонуу кестер. Кукурузный храхмал конструктор.</p>	
--	---	--	---	---	--

	<p>5.сородах. “Буквалар хонуулар”.</p> <p>Тумук</p>	<p>туспутун керен, кинигэ иьигэр утуктэн суруйабыт.</p> <p>Картаба “ Буквалар хонуулар”.</p> <p>Иитээчи: Планшеппытын арийан картабытын керуеххэйин. Картабытыгар буквалар кестеллер.Буквалар хонууларыгар барыххайын. Оболор, биьиги буквалар хонууларыгар кэллибит, эьиги буквалары билэбит дуо? (оболор эпиэттэрэ). Маладьаастар, буквалары билэр эбиккит.Биьиги кимиэхэ кемелеье сылдьабытый?Кулунчук аата ким диэний?(Тооку).</p> <p>Тооку кинигэтиттэн ханнык буквалар суппутгэрин дэ билиэхпит. Эьиги билигин араас енеех кукрузнай крахмалтан онобуллубут конструкторынан, кулунчук аатын Тооку диэн суруйуохпут Бу кукурузалары ууга илитэбит уонна бэйэ-бэйэтигэр холбоон буквалары оноробут. Букваларбытын холбоотохпугуна Тооку диэн тыл тахсар.Маладьаастар.</p> <p>Тооку кинигэтиттэн “Т”, “О”, “К”,”У” буквалар суппутгэр эбит ди.Тооку кинигэтигэр буквалара тенуннулэр.</p> <p>Иитээчи: Эьиги олус учугэй сыщиктар эбиккит, набаа ейдеех, болсомтолоох эбиккит.</p> <p>Маладьаастар, суппут буквалары барытын буллугут дии. Тоокубут кинигэтэтигэр буквалара тенуннулэр.</p> <p>-Этин эрэ, оболор, бугун кимиэхэ кемелестубут? Тоокуга тугу кердеетубут?</p> <p>- Ханнык сородах саамай интэриэьинэй этэй?</p>			<p>2мин</p>
--	---	---	--	--	-------------

		<p>-Кемелеспуккутугэр “сыщиктар” мэтээллэрин туттарабын. Барыгытыгар бар5а махтал!</p>			
--	--	--	--	--	--